

Undervisningsmateriale til lyd i udskoling

Mørkevandring

En vandring i mørket med lyd i ørene

www.radiodrama.dk

Introduktion til Mørkevandring

Tanken bag Mørkevandring er at give lytteren en ny oplevelse af mørket, mens man er i det.

Mørkevandring er et radiodrama, der kan bruges alle steder – og fungerer bedst, hvis det er mørkt eller skumringstid.

Derfor; find et sted, hvor du synes mørket fortjener en ny mulighed. Det kan være en efterårsaften, en kold vintermorgen, eller en sommer midnat.

Sæt dine headphones i øret, tryk play ... og gå ud og oplev mørket i nuet, mens det fortæller dig om sit evige, allestedsværende, uforanderlige væsen.

Mørkevandring er en poetisk vandring ind og ud af Mørket.

Mørkevandring kan høres gratis på www.radiodrama.dk

HUSK AT INDBERETTE MATERIALET TIL COPYDAN

Materialet

Materialet indeholder arbejdsspørgsmål, hvor eleverne skal arbejde med selve lydfortællingens tekst og lydside.

Derudover er der opgave til at arbejde med elevernes mundtlighed via oplæsning og evt. optagelse af egen stemme.

Skriftligheden kan inddrages ved, at eleverne selv skriver et prosadigt, hvor de har fokus på mørkets modsætning; lyset.

Teksten til Mørkevandring findes bagerst i materialet, hvilket giver mulighed for tekstfordybelse.

Medvirkende: Asta Lantz

Idé, manuskript og redigering: Morten Aagaard Borg

Optagelse og undervisningsmateriale: Kia Lundsgaard

Arbejdet med Mørkevandring

- Hvad er din umiddelbare oplevelse af lydfortællingen? Beskriv med seks tillægsord
- Gør det en forskel at høre lydfortællingen, mens du er ude at gå i mørket/skumringen? Beskriv hvordan
- Radiodrama.dk kalder lydfortællingen for en "poetisk vandring", hvad tror du, de mener med det?
- Lydfortællingen har en del referencer til dansk kultur og historie, hvilke? Genhør evt. fortællingen igen eller læs teksten
- Hvilket lydbillede understøtter fortællingen? Giv minimum tre eksempler, hvor du synes tekst og lyd passer godt sammen
- Hvilken sang spilles i begyndelsen?
- Undersøg sangens indhold og funktion. Hvordan passer den til lydfortællingen?
- Hvordan beskriver mørket sig selv?
- Hvordan opfatter du mørket i fortællingen? (ondt, uhyggeligt, beroligende osv.) Begrund dit svar
- Hvilket afsnit synes du særligt om og hvorfor?
- Hvad er din vurdering af lydfortællingen?

Efterbehandling af Mørkevandring

Mundtlighed

- Du har udvalgt et særligt afsnit i lydfortællingen.
- Du skal nu øve dig i at læse afsnittet op. Hav' fokus på tempo, intonering, pauser og vejrtrækning.
Overvej, hvilken karakter "dit mørke" skal være. Skal det være roligt, trygt eller det modsatte uhyggelige og utrygge. Hvordan kan din stemmeføring være med til det.
- Indtal din oplæsning. Enten direkte på din smartphone eller i online program (Audacity, Soundation, WeVideo el. lign.)

Skriftlighed

- Beskriv lyset, gerne som prosadigt
Hvordan er lyset?
Hvilke begivenheder, kulturelle og historiske, har lyset spillet en rolle i?
Er lyset altid det gode?
Hvis lyset er et jeg – hvad vil det sige?

Du må meget gerne hente inspiration i Mørkevandring-teksten

Mørkevandring

Af Morten Aagaard

Gennem skumringen
snigende, langsomt, ubemærket
ude af stand til at stoppe det, der er startet.

Du skal ikke være bange for mig,
selvom jeg gemmer på hemmeligheder
så gamle og dybe som universet.
Men du skal heller ikke tro,
du kan regne med mig
- regne mig ud -
for ingen ved, hvad der findes i mit indre,
der hvor natten er sort
og længst.

Jeg lægger min bløde kappe
over tætte skove og øde marker,
over havet og de ubeboede øer.
Derude er der ingen, der ser mig,
men jeg er der alligevel.
Nøjagtig som jeg er lige bag dig,
foran dig,
ved siden af dig,
og du ser dig om og kigger ind i mig.

Mine kølige arme slår sig rundt om dig
Roligt, og uden du opdager det.
Dine øjne vænner sig til mig,
men det gør du ikke.
Der er altid en usikkerhed gemt i mig,
som det øjeblik, hvor tanken slå ned:
Skal jeg tag´ det kys - eller skal jeg lade være?

Mange kærlighedstegn er gemt i mit indre,
sværmeriet er ikke mindre,
fordi det er skjult.
Selvom det sorte samler sig om det unge par
- eller det gamle - for den sags skyld,
er der et lyst glimt i deres øjne.
Det er det, de sigter efter,
indtil deres munde rammer hinanden
Jeg var der, og jeg var vidne
Jeg er der, og jeg er vidne.

Jeg har hørt hemmelighederne,
der er blevet hvisket i ly af natten.
Jeg gemt dem - og aldrig taget dem frem igen.
Jeg er alle steder og hører alle ting,
og jeg glemmer intet
- husker, erindrer, genkender -
de ting du fortryder,
men fik sagt, fordi du troede, ingen lyttede.
Men jeg er her altid
her, lige her
bag ved dig, foran dig og ved siden af dig.

Magtens mange ansigter har udnyttet mig gennem tiden.
De har talt om krige, revolutioner og kvinder,
studehandler og brudt aftaler
når ingen så det - ingen udover mig.
De stolede på hinanden, men glemte
at jeg breder mig over byens nattegrå gyder
og langs kanaler, i kroge og på øde pladser.
Ingen kan slippe forbi mig,
og alle glemmer, at jeg er her.
Sig kun sandheden - eller det, du vil høre igen.

Jeg låner af dagen og ejer natten.
Når jeg kommer, vil børnene ikke sove,
og de unge ikke i seng.
De voksne gaber og kigger på uret
og siger, at dagen er alt for kort.
Jeg tager en bid af dagen, hver dag
- hele efteråret -
og hele foråret spytter jeg dem ud igen.
Man siger, at dagen bliver kortere,
men sandheden er,
at jeg bliver længere

Jeg sætter mig uden for vinduet
bag brændstakken,
mellem skovens træer
i horisontens utydelige linje
og i byens smalle gader.
Kattene huler i mit centrum,
og forbryderne gemmer sig der,
hvor jeg kommer frem.
Men jeg bringer også drømmende,
og det uforklarlige,
det uvirkelige,
det unødvendige
og alt det, der kan komme på tale.

Når jeg trækker mit sorte vejr,
sætter mit åndedræt spor i dig,
og du glemmer det næste morgen,
når du vågner.
Men du ved, jeg har været der.
Det er du ikke i stand til at glemme.
Du ser mig ikke de næste mange timer,
men du ved, jeg kommer - senere - senere - senere.

Midt i mig tændes ild
for hygge, for varme, for lys, for beskyttelse.
Helt fra tidernes morgen
er den store kævle
- skovens smukkeste træ -
blevet slæbt ind
ved højtider og festligheder.
Den er blevet pyntet med bær og blade,
stænket med dyre drikke og fine krydderier.
Der er blev bedt bønner og sunget salmer.
Man er samledes om den og ønsket det bedste.
Den har været lyset på den mørkeste dag
og håbet for en lysere fremtid.
Et år med glæde og optur,
og jeg har kigget med fra mit dunkle hjørne.
Den store kævle har ligget på bålstedet,
den har givet varme og lys
og ikke mindst håb,
når dagen forsvandt tidligt,
fordi jeg kom buldrende.
Man kiggede i den store kævles flammer
og gløder.
Kloge koner kunne læse aftegningerne i den
og spå velstand og gode tiders komme.
Maden blev tilberedt på den hellige aften
og de første dråber af den søde sovs
blev hældt over dens varme ydre,
så duften steg mod husets tag.
Det første stykke køb blev smidt tilbage
og kævlen tog imod det - åd det,
sydende og varmt med sine flammer.
Og nattens mulm blev igen lysere,
dag for dag
uge for uge

hurtigere og hurtigere.

Jeg skammer mig ikke.
Jeg er, som jeg er.
Sådan er jeg skabt.
Til glæde og gavn,
til frygt og rædsel,
til at overtage,
til at brede mig,
til at komme uventet
og til at trække mig tilbage
få minutter før,
du ikke kan klare mig mere.

Den aften, hvor freden kom,
blev jeg overmandet af lys.
De sorte gardiner blev rullet op,
og hvide lange stænger af stearin
blev sat i vinduerne
- små gule flammehav over byens gader.
Glæde, råb og jubel
nysgerrige bag ruderne.
Jeg blev misbrugt den aften,
for mange sagde, at lyset kom,
den mørke tid var ovre,
men min tid vil altid komme igen.
Bare vent til i aften,
så flyder jeg atter ud
over sø og over land.
Jeg strækker mig
mod himlen uden ende
for evigt og uden slutning.

Forstår du begrebet uendelighed?

Jeg gør ikke - men jeg har heller ikke været der.

Jeg ved, at stjernerne gemmer sig i mig,

de danner sære billeder og tegn,

og sømænd og nomader finder vej.

De læser dem og kender deres plads,

de går gennem mig,

skridt for skridt, altid fremad

og kigger mod skyerne - de ikke kan se,

for jeg er kommet i vejen

med min uendelighed.

Kun de hvide og skinnede pletter i mig

viser, at jeg har en dybde,

en afstand til jorden,

som ligger kølig under deres fødder.

Når jeg kommer, ændrer jeg på alt.

Det bliver køligere,

duftene forandrer sig,

luften bliver renere,

blomsterne lukker deres blade for natten,

mens andre åbner deres

for at lokke de insekter,

der ikke trives i solen til.

Hver time har sit liv,

og jeg kender kun til livet i mine.

Lydene i skoven forandrer sig,

de kommer tættere på.

Dyrene lister forsigtigt

og knuser kviste under sig.

I centrum af mig kommer flagermus

frem i skumringens time.
Deres blinde jagt fortsætter,
mens jeg puster min skygge
ind over træernes kroner,
til jeg igen trækker mig tilbage
for at give timerne til en ny dag,
der forventeligt må komme.

Jeg kan komme buldrende
som sorte heste,
der jager dine drømme på flugt
eller smygende som en hvid fjer,
der lander blødt
som et sommerfuglepust,
uden du bemærker det
under de hurtigt bevægende øjenvipper,
der fortæller, at du ikke er alene
- ikke mere, ikke altid, ikke har været.
Psykiske billeder og fænomener,
der ikke giver mening med åbne øjne,
men som jeg ser,
når jeg vogter over dig,
mens du sover.

Jeg er mareridtet,
jeg er drømmen,
jeg er søvnen, der udebliver.
Jeg driller og ægger.
Jeg er uden forståelse.
Jeg er i alt og i ingenting.
Prøver du at forklare mig,
bliver jeg uforklarlig.

Prøver du at beskrive mig,
bliver jeg ubeskrivelig
Prøver du at forstå mig,
bliver jeg uforståelig.
Jeg er, jeg var, jeg bliver,
jeg er ingenting, jeg var ingenting,
jeg bliver ingenting.
Du kan ikke røre mig.
Du kan ikke mærke mig.
Du kan se mig,
du kan dufte, når jeg er der,
men det er ikke mig,
du dufter.
Du kan høre, jeg er der,
men det er ikke mig, du kan høre.
Det er lydene, der ændrer sig.
Det er det, dine ører opfanger.
Min tilstedeværelse er ligegyldig
- men vigtig.
Den er uden betydning
- men betydningsfuld.
Jeg er ikke, men jeg er.

Jeg slæber uhyggen med mig
som en tung kuffert,
der ikke skal med på rejsen.
Larmende detaljer,
jeg snor om min lillefinger.
Tommelfingeren som styrmand,
der fører skibet mod de sorte bølger,
mens det kolde vand slår dig i ansigtet,
og mågerne skriger.
Landevejene er borte,

og tilbage er kun det hav,
du er bange for
- ikke tør kigge ned i -
fordi det har samme kvaliteter som mig:
sort - dybt - og uden ende.

Dine forfædre har tændt ild i mig.
De gule og røde flammer
gav varme og liv.
De beskyttede om vinteren
- den sorte og uundgåelige vinter.
Ilden æder alt
og lader intet tilbage,
udover mig - mig selvfølgelig.
Jeg kan ikke brændes
ikke fældes, ikke ryddes af vejen.
Jeg er her
og vil altid være her
for evigt.
Det er min forbandelse
og min evige glæde.
Jeg har set dine forfædre tænde ild,
jeg har set dem gå gennem mig
mod lysere tider.
Jeg har set dem sulte og feste,
kendt dem alle de dage,
hvor jeg kom hurtigere end ventet,
blev længere,
længere,
længere,
fordi vinteren kom.

Som jeg så dem, ser jeg dig.
Når du ikke kan se en hånd for dig
ved du, at jeg er i nærheden.
Jeg gemmer mig ikke,
og selvom du kan se mig,
er jeg faktisk usynlig.